

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia 2013 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu i trybu postępowania przy
wykonywaniu niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej**

Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. Nr 190, poz. 1476) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W przypadku ujawnienia w toku czynności służbowych, o których mowa w § 1, przedmiotów, które stwarzają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, funkcjonariusz, w granicach dostępnych środków, niezwłocznie podejmuje czynności ochronne, a w szczególności zabezpiecza miejsce zagrożone przed dostępem osób postronnych oraz powiadamia odpowiednio dyżurnego operacyjnego oddziału Straży Granicznej albo dyżurnego operacyjnego ośrodka Straży Granicznej lub dyżurnego właściwej miejscowo jednostki organizacyjnej Policji o konieczności zarządzenia działań usuwających to niebezpieczeństwo.”;

2) § 10 otrzymuje brzmienie:

„§ 10. Pobieranie odcisków linii papilarnych w celu ustalenia tożsamości osoby następuje w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2010 r. w sprawie gromadzenia przez Straż Graniczną odcisków linii papilarnych, zdjęć oraz danych osobowych, ich przechowywania,

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 117, poz. 677, Nr 170, poz. 1015, Nr 171, poz. 1016 i Nr 230, poz. 1371, z 2012 r. poz. 627, 664, 769 i 951 oraz z 2013 r. poz. 628, 675, 829 i ...

wykorzystania i przekazywania innym organom oraz wzorów wykorzystywanych dokumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 902).”;

3) w § 12:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) informuje osobę zatrzymaną o zatrzymaniu oraz o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom lub próby ucieczki.”;

b) w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) informuje osobę zatrzymaną o zatrzymaniu oraz o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom lub próby ucieczki.”;

4) w § 14 w ust. 1:

a) w pkt 1 lit. c-e otrzymują brzmienie:

„c) żądania powiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej, przy czym może to być osoba wskazana przez zatrzymanego, pracodawcy, szkoły lub uczelni, w stosunku do żołnierza – jego dowódcy, a w przypadku gdy zatrzymanym jest przedsiębiorca lub niebędący pracownikiem członek organu zarządzającego przedsiębiorcy, na jego wniosek – zarządzającego przedsiębiorstwem,

d) nawiązania w dostępnej formie kontaktu z adwokatem albo z radcą prawnym, jeżeli przepisy odrębne dopuszczają udzielenie pomocy prawnej przez radcę prawnego, a także bezpośrednio z nim rozmowy,

e) nawiązania w dostępnej formie kontaktu z właściwym urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, jeżeli osoba zatrzymana jest obywatelem państwa obcego, a w razie zatrzymania osoby nieposiadającej żadnego obywatelstwa – z przedstawicielstwem państwa, w którym ma ona stałe miejsce zamieszkania.”;

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wysłuchuje osobę zatrzymaną.”;

- 5) w § 19:
- a) po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:
„6a) kierownik komórki organizacyjnej ośrodka Straży Granicznej właściwej w sprawach prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych lub jego zastępca,”
 - b) po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:
„7a) dyżurny operacyjny ośrodka Straży Granicznej,”;
- 6) w § 21 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Dowódca przed rozpoczęciem doprowadzenia uprzedza osoby doprowadzane o uprawnieniu wynikającym z treści art. 48 ust. 4 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628).”;
- 7) załącznik nr 1 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

Za zgodność
pod względem prawnym
i redakcyjnym

DYREKTOR
www.inforlex.pl
Departamentu Prawnego
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Marek WARSZCZYŃSKI

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia został opracowany w związku z koniecznością dostosowania terminologii zawartej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 października 2009 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. Nr 190, poz. 1476), zwanego dalej „rozporządzeniem”, do rozwiązań przewidzianych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628). Projekt ma także na celu dostosowanie przepisów dotyczących sposobu i trybu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej do stanu prawnego jaki obowiązywać będzie po wejściu w życie nowej ustawy o cudzoziemcach.

W projekcie ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o cudzoziemcach, skierowanej do Senatu RP, przewiduje się wprowadzenie zmian w ustawie o Straży Granicznej dotyczących reorganizacji Straży Granicznej na terytorium kraju polegającej na stworzeniu podstaw funkcjonowania w strukturze formacji nowego rodzaju jednostek organizacyjnych – ośrodków Straży Granicznej. Ich celem będzie wykonywanie zadań na potrzeby całej formacji.

W świetle powyższego zasadnym jest uwzględnienie w treści nowelizowanego aktu prawnego nowej jednostki organizacyjnej Straży Granicznej – ośrodka Straży Granicznej i rozszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do zarządzania doprowadzenia osób.

W § 1 pkt 1 uwzględniono nowy rodzaj jednostki organizacyjnej Straży Granicznej – ośrodek Straży Granicznej.

W § 1 pkt 2 projektu nieaktualne odesłanie do nieobowiązującego już rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 października 2005 r. w sprawie gromadzenia przez Straż Graniczną odcisków linii papilarnych, zdjęć oraz danych osobowych, ich przechowywania, wykorzystywania i przekazywania innym organom (Dz. U. Nr 211, poz. 1763) zastąpiono odesłaniem do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2010 r. w sprawie gromadzenia przez Straż Graniczną odcisków linii papilarnych, zdjęć oraz danych osobowych, ich przechowywania, wykorzystania i przekazywania innym organom oraz wzorów wykorzystywanych dokumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 902).

Projektowana w § 1 pkt 3 projektu zmiana brzmienia § 12 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 4 rozporządzenia jest konsekwencją wejścia w życie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, która wprowadziła nową instytucję wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, obok dotychczasowej instytucji ich użycia. Zgodnie z nowymi przepisami, poprzez wykorzystanie środka przymusu bezpośredniego należy rozumieć zastosowanie środka przymusu bezpośredniego wobec zwierzęcia albo zastosowanie go w celu zatrzymania, zablokowania lub unieruchomienia pojazdu lub pokonania przeszkody. Natomiast poprzez wykorzystanie broni palnej należy rozumieć oddanie strzału w kierunku zwierzęcia, przedmiotu lub w innym kierunku niestwarzającym zagrożenia dla osoby. W związku z powyższym, koniecznym jest znowelizowanie rozporządzenia w części dotyczącej zatrzymywania osób, poprzez dodanie obowiązku informowania osoby zatrzymanej również o możliwości wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

W § 1 pkt 4 lit. a projektu rozporządzenia:

- dostosowano § 14 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia do aktualnego brzmienia art. 261 § 1 i 3 Kodeksu postępowania karnego poprzez zastąpienie dotychczasowego wyrażenia „lub innej wskazanej przez zatrzymanego” wyrażeniem „przy czym może to być osoba wskazana przez zatrzymanego” oraz dodanie wyrażenia „w stosunku do żołnierza – jego dowódcę, a w przypadku gdy zatrzymanym jest przedsiębiorca lub niebędący pracownikiem członek organu zarządzającego przedsiębiorcy, na jego wniosek – zarządzającego przedsiębiorstwem”,
- w § 14 ust. 1 pkt 1 lit. d rozporządzenia wprowadzono zmianę polegającą na usunięciu z przepisu rozwiązania, w którym przewidziano obecność funkcjonariusza Straży Granicznej przy rozmowie zatrzymanej z adwokatem albo z radcą prawnym, mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 grudnia 2012 r. (sygn. akt K 37/11), w którym TK orzekł, że art. 245

§ 1 Kodeksu postępowania karnego przez to, że nie wskazuje przesłanki, której zaistnienie uprawnia zatrzymującego do obecności przy rozmowie zatrzymanego z adwokatem, jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z przywołanym orzeczeniem TK art. 245 § 1 Kodeksu postępowania karnego utraci moc obowiązującą z upływem 12 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej,

- dostosowano § 14 ust. 1 pkt 1 lit. e rozporządzenia do aktualnego brzmienia art. 612 § 2 Kodeksu postępowania karnego poprzez zastąpienie wyrażenia „jeżeli osoba zatrzymana jest cudzoziemcem” wyrażeniem „jeżeli osoba zatrzymana jest obywatelem państwa obcego, a w razie zatrzymania osoby nieposiadającej żadnego obywatelstwa – z przedstawicielstwem państwa, w którym ma ona stałe miejsce zamieszkania”.

Przepis § 1 pkt 4 lit. b projektu ma na celu poprawienie błędu stylistycznego zawartego w § 14 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia.

W § 1 pkt 5 projektu dodano w § 19 nowy pkt 6a i 7a czym rozszerzono katalog podmiotów uprawnionych do zarządzania doprowadzenia osób o kierownika komórki organizacyjnej ośrodka Straży Granicznej właściwej w sprawach prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych lub jego zastępcę oraz dyżurnego operacyjnego ośrodka Straży Granicznej.

W § 1 pkt 6 projektu wprowadzono w § 21 rozporządzenia kolejny ust. 2a nakładający na dowódcę kierującego doprowadzeniem osób obowiązek uprzedzenia osób doprowadzanych o uprawnieniu wynikającym z treści art. 48 ust. 4 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

W załączniku nr 1 do rozporządzenia, określającym wzór protokołu zatrzymania dokonano następujących zmian mających na celu:

- rozszerzenie protokołu o możliwość zawarcia w nim informacji o wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego i broni palnej podczas zatrzymania,
- doprecyzowanie podstawy prawnej zatrzymania, określonej w art. 247 Kodeksu postępowania karnego, którą zawężono tylko do § 1,
- uzupełnienie podstawy prawnej zatrzymania o art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.),
- poprawienie przejrzystości i czytelności protokołu, szczególnie w części dotyczącej pouczenia osoby zatrzymanej o przysługujących jej prawach,
- rozszerzenie pouczenia o przypadki zatrzymania żołnierza, przedsiębiorcy lub niebędącego pracownikiem członka organu zarządzającego przedsiębiorcy oraz osoby nieposiadającej żadnego obywatelstwa dostosowując tym samym treść pouczenia osoby zatrzymanej o przysługujących jej prawach do aktualnego brzmienia przepisów Kodeksu postępowania karnego, o których mowa powyżej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Ocena skutków regulacji:

1) Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie:

Rozporządzenie obejmuje swoim zakresem funkcjonariuszy Straży Granicznej wykonujących uprawnienia określone w art. 11 ust. 1 pkt 4-5b ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.).

2) Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia z uwagi na zakres nie podlega konsultacjom społecznym.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbینگowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt został udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Projekt rozporządzenia, zgodnie z § 11a uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.) został również udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje wzrostu wydatków w budżecie państwa i budżetach jednostek samorządu terytorialnego oraz nie wpłynie na zmniejszenie dochodów tych budżetów.

4) Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw i na rynek pracy

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, a także na rynek pracy.

5) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

WZÓR PROTOKOŁU ZATRZYMANIA OSOBY

ZAPOZNAŁEM SIĘ

.....
(nazwa i numer rejestru albo znak sprawy)
.....
(nazwa jednostki SG prowadzącej sprawę)

PROTOKÓŁ ZATRZYMANIA OSOBY

.....
(imię i nazwisko osoby zatrzymanej)

Czas zatrzymania osoby

g	g	m	m	d	d	m	m	r	r	r	r
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Miejsce zatrzymania

.....
(miejsce czynności - adres lub inne określenie miejsca zatrzymania albo nazwa jednostki SG)

Zatrzymania dokonał

..... Z

.....
(nazwa jednostki SG)

Miejsce i czas sporządzenia protokołu

g	g	m	m	d	d	m	m	r	r	r	r
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Osoby uczestniczące w czynności

.....
(charakter: przybrania - protokolant, stenograf, tłumacz; udziału - zgodnie z art. 171 § 2 k.p.k.;

obecności - zgodnie z art. 171 § 3 k.p.k. lub inny; w każdym przypadku: stopień - dotyczy funkcjonariusza SG, imię i nazwisko osoby

.....
(inne niż zatrzymana i prowadząca czynność)

Na podstawie:

- art. 11 ust. 1 pkt 5/art. 11 ust. 1 pkt 5a* ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej
- art. 75 § 2/art. 244 § 1/art. 247 § 1/art. 285 § 2* ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego
- art. 45 § 1/art. 52* ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia
- art. 395 ust. 1 ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o cudzoziemcach
- art. 87 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
-

Zatrzymany(-na):

.....
(imię i nazwisko)

.....
(nazwisko rodowe)

.....
(data i miejsce urodzenia)

syn/córka*

.....
(nazwisko rodowe matki)

zamieszkały(-a) w

.....
(adres)

zajęcie:

.....
(rodzaj wykonywanej pracy, uczeń, student, emeryt, bezrobotny, itp.)

Tożsamość zatrzymanego(-ej) ustalono na podstawie

.....
(nazwa, seria i numer, data wydania dokumentu tożsamości oraz nazwa

.....
organu wydającego, albo odnotowanie braku dokumentu tożsamości)

numer PESEL **

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Rysopis

.....
(wpisać cechy rysopisu zatrzymanego w razie niemożności ustalenia jego tożsamości)

Przyczyna(-y) zatrzymania:

(szczegółowo opisać przyczynę zatrzymania, ponadto w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa lub wykroczenia dokładnie je określić i podać kwalifikację prawną)

Oświadczenie zatrzymanego(-ej):

Na podstawie art. 244 § 2 k.p.k./art. 46 § 1 k.p.o.w.* zostałem(-am) poinformowany(-a) o przyczynach zatrzymania i pouczony(-a) o przysługującym mi prawie:

- wniesienia do Sądu Rejonowego w w terminie 7 dni od dnia dokonania zatrzymania zażalenia, w którym mogę domagać się zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości zatrzymania (art. 246 § 1 i 2 k.p.k./art. 47 § 1 i 2 k.p.o.w.*);
- wniesienia do prokuratora właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia zatrzymania zażalenia na sposób przeprowadzenia zatrzymania w terminie 7 dni od dnia dokonania zatrzymania (art. 11 ust. 2a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej);
- nawiązania w dostępnej formie kontaktu z adwokatem i bezpośrednio z nim rozmowy, żądania powiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej, pracodawcy, szkoły, uczelni, w stosunku do żołnierza – jego dowódcy, gdy zatrzymanym jest przedsiębiorca lub niebędący pracownikiem członek organu zarządzającego przedsiębiorcy, na jego wniosek – zarządzającego przedsiębiorstwem (art. 245 k.p.k.);
- nawiązania w dostępnej formie kontaktu z adwokatem albo z radcą prawnym i bezpośrednio z nim rozmowy, żądania powiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej, pracodawcy, w stosunku do żołnierza – właściwego dowódcy jednostki wojskowej (art. 46 § 3 i 4 k.p.o.w.);
- nawiązania kontaktu z urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, a w razie zatrzymania osoby nieposiadającej żadnego obywatelstwa – z przedstawicielem państwa, w którym ma ona stałe miejsce zamieszkania (art. 612 § 2 k.p.k.).

.....
(podpis zatrzymanego/-cj)

Po pouczeniu zatrzymany(-na) oświadczył(-a):

Oświadczenie osoby w związku z zatrzymaniem:

Oświadczenia zatrzymanego(-ej) o stanie zdrowia, z uwzględnieniem opisu i przyczyn ewentualnych obrażeń:

Zatrzymany(-a) był(-a)/nie był(-a)* badany(-a) przez lekarza:

Podczas zatrzymania użyto/nie użyto lub wykorzystano/nie wykorzystano* środki przymusu bezpośredniego lub broń palną

(wskazać, jakie środki przymusu bezpośredniego lub broń palną użyto lub wykorzystano oraz jakie były przyczyny ich użycia)

Do protokołu załączono:

.....
(liczba i rodzaj załączników)
.....

Omówienie skreśleń oraz poprawek i uzupełnień poczynionych w protokole:

.....
.....
.....

Czynność zakończono

g	g	m	m				
d	d	m	m	r	r	r	r

Zgłoszone przez osoby uczestniczące w czynności zarzuty dotyczące treści protokołu oraz oświadczenie prowadzącego czynność, a także informacja o przyczynach odmowy złożenia podpisu przez osobę zatrzymaną lub osobę uczestniczącą w czynności

.....
.....
.....

Protokół osobiście odczytałem(-am)/odczytano mi*

.....
(podpis funkcjonariusza SG) (podpis osoby przybranej/biorącej udział/obecnej*) (podpis zatrzymanego/-ej)

Kopię niniejszego protokołu otrzymałem(-am)
(podpis zatrzymanego/-ej)

O zatrzymaniu zawiadomiono Prokuratora w

telefonicznie/drogą teleinformatyczną*

g	g	m	m				
d	d	m	m	r	r	r	r

Zatrzymanego(-a)

zwolniono/przekazano* do dyspozycji Policji/Sądu* w

g	g	m	m				
d	d	m	m	r	r	r	r

.....
(pozycja książki zatrzymań)

.....
(podpis funkcjonariusza SG)

* niepotrzebne skreślić

** jeśli został nadany. W przypadku braku informacji o numerze PESEL wpisuje się zamiast niego datę i miejsce urodzenia

postawić w odpowiedniej kratce albo postawić znak X w odpowiedniej kratce i uzupełnić treść